

پژوهشی در ریشه‌های

اقتصاد بحران

Economy & Crisis

تألیف:

سعید کیان پور / امیر خلیلی خواه

هیئت علمی دانشگاه پیام نور ملایر / مدرس دانشگاه آزاد واحد همدان

شناسنامه اثر

HC کیانپور سعید
۴۷۵ اقتصاد بحران / کیانپور سعید ۱۳۶۳، خلیلی خواه امیر ۱۳۴۸
۱۷ الف ۹۱ / اندیشه یاران، ۱۳۹۱
۲۷۹ ص: جدول، نمودار
شابک: ۹۶۴-۸۵۱۷-۲۱-۵ ISBN
فهرست نویسی براساس اطلاعات فیبا
۱. رکود اقتصادی ۱. بحران اقتصادی ۳. اقتصاد جهان ۴. اقتصاد ایران
الف- خلیلی خواه، امیر ۱۳۴۸، نویسنده همکار
ب. عنوان رده دبویی ۳۳۲/۱۱۰۹۵۵
۱۷ الف ۹۱ / HC۴۷۵

اقتصاد بحران

تألیف:
کیان پور، سعید / خلیلی خواه، امیر
ناشر: انتشارات اندیشه یاران
چاپ اول: ۱۳۹۲
شمارگان: ۱۰۰۰ جلد
قیمت: ۱۰۰۰۰۰ ریال
گرافیک جلد و صفحه آرایی: محمد رضا امینی
حروفچینی: فریبا صادقی
ناظر کیفی: خانه طرح و چاپ امین
لیتوگرافی: روشن
چاپ و صحافی: روشن
پخش کتاب: نور علم تهران ۰۹۱۲۳۳۳۴۲۲۹
پایگاه اینترنتی: www.nooreelm.com
سفارش مستقیم: ۰۹۱۲۳۳۷۵۳۳۴۰

پیشگفتار

جوامع بشری تجربه طولانی در مشاهده و تحمل مصائبی دارند که می توان آن ها را نوعی بحران اقتصادی تلقی کرد. برای مثال حوادث ناشی از جنگ ها و قحطی ها و غارت حکام از نمونه های مختلف این بحران های اقتصادی هستند. در این کتاب ما خود را به بررسی آن دسته از بحران ها محدود می کنیم که دارای شرایط زیر باشند: اول، در جوامعی ظاهر شده باشند که اداره امور اقتصادی براساس قواعد متعارف عقلی و معمولاً براساس پیگیری آگاهانه مردم انجام شود. دوم بحران های اقتصادی که در نتیجه کارکردهای خودکار نظام اقتصادی و یا استفاده نامناسب عمدی و یا سهوی از اهرم های سیاستگذاری در دوره های زمانی قبل حاصل شده باشد.

مورد اول را ممکن است در نگاه اول یک شرط غیر ضروری برای شروع بحث تصور کرد و استدلال شود که همه دولت ها به فکر بهروزی ملت های خود هستند، لیکن عملاً شواهد متعدد نشان می دهد که در بسیاری از مقاطع تاریخی تاکنون نیز هدف های پوشیده و آشکار حکومت ها ممکن است تسلط طلبی و یا غارت مستقیم ثروت های جوامع بوده باشد. این شرایط از نظر تاریخی در اصل قاعده عمومی کار کرد دولت ها بوده است. در چنین مواردی اصولاً صحبت از بحران اقتصادی، مبانی وجودی یک حکومت را زیر سؤال می برد و از بحث صرفاً اقتصادی خارج می شود. در مورد دوم نیز ضروری است توجه شود که همش اهرم های سیاستگذاری برای ایجاد نتیجه اقتصادی "درست"، به مفهوم پیگیری بهروزی عموم مردم، به کار نمی رود. به این معنا که ممکن است، که این اهرم ها برای منافع گروه های ذی نفع و یا استفاده های سیاسی به کار گرفته شده و نتایج اقتصادی نامناسب آن ها نیز از پیش مشخص بوده است، مانند اتخاذ سیاست های پولی انبساطی در زمان جورج بوش و دفاع گرین اسپن، و پس وقت بانک مرکزی امریکا از سیاست کاهش نرخ مالیات بر درآمدهای بالا که جبران آن با افزایش عرضه پول عملی می شد. بنا براین توجه خواهیم کرد که بسیاری از خط مشی های نادرست از نظر اثر بر زندگی مردم ممکن است از نظر منافع خاص که اجرای آن ها را پیگیری می کرده اند خط مشی های درست تلقی شود.

بحران مالی سال ۲۰۰۸ میلادی موجب شد که سیاست های مالی در مرکز توجه سیاستگذاران و نظریه پردازان اقتصادی قرار گیرد. ابعاد این بحران بسیار گسترده است و به جرأت میتوان

گفت که هیچ کشوری در دنیا از پیامدهای آن مصون نمانده است. برای نشان دادن خسارات ناشی از این بحران کافی است به این نکته اشاره کنیم که ظرف مدتی کمتر از یکسال (تا اول فوریه ۲۰۰۹) ارزش سهام در بورس های بین المللی بیش از ۲۳ تریلیون دلار کاهش یافته است. بررسی های انجام شده نشان داده است که زیان های اقتصادی بحران های مالی برای کشورهای در حال توسعه بیش از دو برابر اقتصادهای توسعه یافته برحسب درصد یا تولید ناخالص داخلی آنهاست. در سی ساله (۲۰۰۷-۱۹۷۷) کشورهای در حال توسعه به طور متوسط ۹ درصد و کشورهای توسعه یافته ۴ درصد تولید ناخالص داخلی خود را به سبب بروز بحرانهای مالی و اقتصادی از دست داده اند. بحران مالی جهانی اخیر روند تجارت جهانی را کند کرده و میزان تقاضا برای کالاهای صادراتی را به مقیاس وسیعی کاهش داده است.

علاوه بر آن موجب شده است که مدادی از کشورها مجدداً به احیای خط مشی های حمایتی (افزایش موانع تعرفه ای و غیرتعرفه ای) روی آورند و روند آزادسازی تجارت بین المللی را با مشکل مواجه سازند. آگاهی از عوامل مؤثر در ایجاد بحران های مالی و راهکارهای مقابله با آنها از دیدگاه برنامه ریزان و سیاستگذاران اقتصادی از نهایت اهمیت برخوردار است و میتواند در تدوین "بسته های نجات" برای کاهش اثرات منفی این قیبل بحران ها آموزنده و راه گشا باشد. از همان آغاز، با عمیق تر شدن بحران مالی در ایالات متحده آمریکا، مقامات دولتی با تکیه بر سیاست های مالی درصدد مقابله با آن برآمدند. سیاست های ناظر بر کاهش مالیات ها به منظور تشویق مردم به مصرف بیشتر و نیز اختصاص صدها میلیارد دلار از سوی وزارت دارایی (خزانه داری) برای کمک به بنگاه ها و مؤسسات مالی بحران زده، نمونه های بارزی در این زمینه به شمار می روند. نکته مهم اینجا است که تاکید بر سیاست های مالی برای چاره جویی بحران مالی و اقتصادی منحصر به ایالات متحده نیست، اغلب کشورهای صنعتی و نوظهور از اروپا گرفته تا آسیا رویکرد کم و بیش مشابهی اتخاذ کرده اند. ظاهراً برای عبور از بحران، سیاست های انبساطی کینزی دوباره مورد اقبال قرار گرفته و تبعات منفی این گونه سیاست ها در درازمدت، که تجربه تاریخی رکود تورمی دهه های ۱۹۶۰ و ۱۹۷۰ شاهد آن بود، به فراموشی سپرده شده است. این بی توجهی شاید خود نشانه غفلت بزرگتر و عمیق تری باشد که ناشی از نادیده گرفتن تاثیر سیاست های مالی انبساطی و انباشته شدن

بدهی‌های بخش عمومی بر شکل‌گیری انواع حباب‌های مالی در سطح ملی و بین‌المللی است. به سخن دیگر، این پرسش هنوز با جدیت مطرح نشده است که اگر برخلاف تصور رایج، علت این بحران همانند بحران‌های مشابه گذشته، در ایجاد رونق تصنعی و پیشی گرفتن سرمایه‌گذاری برپس‌انداز باشد در این صورت آیا سیاست‌های مالی انبساطی خود باعث تشدید بحران نخواهد شد؟

در کتابی که از نظر خوانندگان گرامی می‌گذرد ریشه‌های بحران‌های اقتصادی جهان مورد بررسی قرار می‌گیرد. به طور خلاصه هدف مشخص تدوین کتاب حاضر آشنایی با بحران اقتصادی است. در این کتاب به نکات مشترک بحران‌های اقتصادی معاصر توجه می‌شود. سپس بحران اقتصادی اخیر و عوامل ایجادکننده آن مورد بررسی قرار می‌گیرد. به این نکته توجه می‌شود که دامنه ثبات بازارهای مالی، دامنه محدودی از نوسان است و هنگامی که شرایط طولانی-مدت ناشی از سیاست‌های نامناسب ایجاد کند، این بازارها از بی‌ثباتی ذاتی با ویژگی تشدید برخوردار می‌شوند. پس از ظهور یک بحران، این بازارها زمانی به ثبات مجدد می‌رسند که فشارهای موجود، از طریق تخریب بخشی از بنيه تولید کشور و ضایع شدن بخشی از ثروت‌ها تخلیه شود. این فرو ریزش نیز خود حالت تشدید داشته و اقتصاد را به صورت کاهنده از روند حرکت باز می‌دارد. هر بحران اقتصادی در سده‌های اخیر به عنوان تجربه‌ای جدید، درس‌های جدید و گاهی بازنگری در ترتیب‌های نهادی و سیاست‌گذاری را به همراه داشته است.

مقدمه

بحران‌های اقتصادی به صورت مکرر و در فاصله‌های زمانی نسبتاً طولانی در قرن بیستم و بیست و یکم ظاهر شده‌اند. گرچه در تاریخ بشر حوادثی که به کاهش ناگهانی تولید ملی و کاهش سطح معاش مردم منجر می‌شده بارها و به دلایل مختلف به وقوع پیوسته، لیکن بحران‌های اقتصادی چند قرن اخیر دارای ویژگی‌های خاص خود نیز بوده است. برای مثال بسیاری از این بحران‌ها در پی یک دوره سوء مدیریت اقتصادی که بخش پولی و مالی را نیز شامل می‌شده ظاهر شده‌اند. بررسی تاریخی بحران‌های اقتصادی نشان می‌دهد که به طور معمول نظام بانکی، پولی، مالی و چگونگی اداره آن، یعنی عناصری که به طراحی و اجرای سیاست‌های پولی مربوط می‌شوند، یک عامل ظهور بحران‌های اقتصادی بوده‌اند. این بحران‌ها به صورت غیرمنتظره ظاهر شده‌اند و گرچه به دلیل مشکلات مزمن در یک بخش اقتصاد آثار آن‌ها ظاهر می‌شود، لیکن امواج آن به صورت انفجاری تمام اجزای اقتصاد کشور را در نوردیده، و در مورد بحران‌های اخیر به نحو فزاینده‌ای ابعاد جهانی یافته است. هر تجربه بحران تعارض‌های خاصی را در جوامع مختلف نمایان ساخته و درس‌هایی را ارائه کرده است. گاهی از این درس‌ها استفاده شده و تدارک شیوه‌های جدید و تصحیح ساز و کارهای نهادی و سیاست‌گذاری مورد توجه قرار گرفته و بعضاً نیز به دلایل مختلف پس از رفع بحران، همان شیوه‌های قدیمی تداوم یافته است. چاره جویی برای رفع آثار بحران‌ها و برون رفت از آن‌ها خود نیازمند اتخاذ سیاست‌های اقتصادی و از جمله سیاست‌های پولی و مالی است که در ابتدا در تعارض با شرایط بحرانی قرار می‌گیرند.

در این کتاب سعی خواهیم کرد ضمن بیان مبانی تئوریک، شکل‌گیری بحران‌ها و انواع آن‌ها را از منظر تاریخی در جهان و ایران بررسی و تجزیه و تحلیل نماییم.

کتاب پیش رو از هفت فصل تشکیل شده است در فصل اول به نقش و اهمیت بررسی اقتصاد بحران پرداخته شده است در فصل دوم به نظریات بحران‌های اقتصادی اشاره شده و فصل سوم به تشریح بررسی پدیده رکود تورمی و عوامل ایجاد آن می‌پردازد. مرور تاریخی بر بحران‌های نظام سرمایه‌داری در کشورهای مختلف در فصل چهارم و جایگاه و نقش مداخلات دولت و

سیاست‌های مالی در اقتصاد و توسعه در فصل پنجم کتاب شرح داده شده است. همچنین برای آشنایی با استقلال بانک مرکزی و نقش آن در اقتصاد و بحران‌های پولی و مالی در اقتصاد در فصل ششم به ابعاد مختلف آن خواهیم پرداخت و در آخر در فصل هفتم اثر متقابل سیاست‌های پولی و مالی بر بحران‌های اقتصادی مورد بررسی قرار خواهد گرفت.

بی شک کتاب حاضر حاصل تلمذ‌رپای مباحث اساتید، مطالعه، تدریس، پژوهش و گفتگو با صاحب‌نظرانی است که در طی سالهای متمادی صورت پذیرفته است که بر خود واجب میدانیم از تمامی ایشان تقدیر و تشکر نماییم. امیدواریم کتاب پیش رو بتواند در تشریح ابعاد مختلف اقتصاد بحران و شیوه برخورد و خروج از آن مورد استفاده اندیشمندان گرامی قرار گیرد هرچند که معتقدیم نظرات شما چراغ راه ما در ویرایشهای آتی بوده و غنای کتاب را در چابهای بعدی فراهم خواهند نمود، بنابراین منتظر نظرات ارزشمند شما از طریق پستهای الکترونیک khalilikhah@gmail.com و S_kianpoor@pnu.ac.ir خواهیم بود.

ومن الله التوفیق

امیر خلیلی خواه**

سعید کیان پور *

* عضو هیات علمی دانشگاه پیام نور ملایر

** مدرس دانشگاه آزاد واحد همدان و معاون اقتصادی سازمان امور اقتصادی و دارایی استان همدان

فهرست مطالب

فصل اول: آشنایی با مفاهیم اقتصاد بحران و اهمیت بررسی آن (۳۱-۷)

مقدمه.....	۱۵
۱-۱: تعریف بحران.....	۱۶
۱-۲: انواع بحران اقتصادی.....	۱۷
۱-۲-۱: ریسک های مهم صنعت بانکداری در شرایط بحران.....	۲۰
۳-۱: پیش بینی بحران اقتصادی.....	۲۸
۴-۱: عوامل بحران و نظریه پردازی.....	۲۸
۵-۱: قلمرو تعاملات قدرت های جهانی در اقتصاد بحران.....	۳۲
۶-۱: پیشینه مفاهیم بحران در نظام های اقتصادی سرمایه داری و اسلامی.....	۳۷
۱-۶-۱: نظام سرمایه داری و بحران جهانی اقتصاد.....	۳۷
۱-۶-۱-۱: حامیان نظام سرمایه داری.....	۳۸
۱-۶-۱-۲: منتقدین نظام سرمایه داری.....	۳۹
۱-۶-۲: اقتصاد اسلامی و بحران جهانی اقتصاد.....	۴۰
جمع بندی و نتیجه گیری.....	۴۷

فصل دوم: قلمرو نظریات بحران های اقتصادی

مقدمه.....	۵۱
۲-۱: مکتب کلاسیک.....	۵۲
۲-۲: مارکس و مارکسیست ها.....	۵۳
۲-۳: کینز و انقلاب در علم اقتصاد.....	۵۵
۲-۴: مکتب پولی یا مکتب شیکاگو.....	۵۶
۲-۵: نظریات شومپتر.....	۵۷
۲-۶: تئوری سیستم های جهانی.....	۵۹
۲-۷: ثبات هرزمنیتیک و بحران های اقتصاد جهانی.....	۶۱
جمع بندی و نتیجه گیری.....	۶۳

فصل سوم: بررسی پدیده رکود تورمی و عوامل ایجاد آن

۶۷	مقدمه.....
۶۸	۳-۱: مبانی نظری رکود تورمی.....
۶۹	۳-۱-۱: فرآیند هفت مرحله‌ای رکود تورمی.....
۷۸	۳-۲: تحلیل رکود تورمی از دیدگاه مکاتب مختلف.....
۷۸	۳-۲-۱: مکتب کلاسیک.....
۷۸	۳-۲-۲: مکتب کینز.....
۷۹	۳-۲-۳: مکتب پولی.....
۷۹	۳-۲-۴: مکتب نوکلاسیک.....
۷۹	۳-۲-۵: نوکینزی.....
۷۹	۳-۲-۶: کلاسیک‌های جدید.....
۸۰	۳-۲-۷: کینزی‌های جدید.....
۸۲	۳-۳: تجربه سایر کشورها در مواجهه با شرایط رکود تورمی.....
۸۳	۳-۳-۱: آمریکا.....
۸۵	۳-۳-۲: ژاپن.....
۸۷	۳-۳-۳: انگلیس.....
۸۸	۳-۳-۴: ترکیه.....
۹۱	۳-۴: تحلیل پدیده رکود تورمی در ایران.....
۹۲	۳-۴-۱: بررسی اجمالی تحولات اقتصادی کلان کشور در دوره‌های مختلف.....
۱۱۳	جمع‌بندی و نتیجه‌گیری.....

فصل چهارم: مروری تاریخی بر بحران‌های نظام سرمایه‌داری در کشورهای مختلف

۱۱۹	مقدمه.....
۱۲۱	۴-۱: رکود بزرگ ۱۹۳۰ و وضعیت آمریکا.....
۱۲۶	۴-۲: بحران ۱۹۳۰ در اروپا.....
۱۲۶	۴-۲-۱: بریتانیا.....
۱۲۸	۴-۲-۲: آلمان.....

۱۲۹	 ۴-۲-۳: فرانسه
۱۲۹	 ۴-۳: بحران ۱۹۸۰-۱۹۷۰ و وضعیت آمریکا
۱۳۰	 ۴-۳-۱: شوک اول نفتی
۱۳۳	 ۴-۳-۲: شوک دوم نفتی
۱۳۴	 ۴-۳-۳: شوک سوم نفتی
۱۳۵	 ۴-۳-۴: شوک چهارم
۱۳۵	 ۴-۳-۵: بحران آمریکا در دهه ۷۰ میلادی
۱۳۸	 ۴-۳-۶: بحران ۱۹۷۰ در اروپا
۱۳۹	 ۴-۳-۷: وضعیت ایران در بحران های اقتصادی
۱۴۳	 ۴-۴: بحران جهانی ۲۰۰۸-۲۰۰۷ (بحران اعتباری)
۱۴۴	 ۴-۴-۱: آمریکا
۱۴۵	 ۴-۴-۲: بحران در حوزه اروپا
۱۴۵	 ۴-۴-۲-۱: بریتانیا
۱۴۷	 ۴-۴-۲-۲: آلمان
۱۴۸	 ۴-۴-۲-۳: فرانسه
۱۴۹	 ۴-۵: تاثیرات بحران در ایران
۱۵۱	 جمع بندی و نتیجه گیری

فصل پنجم: جایگاه و نقش مداخلات دولت سیاست های مالی در اقتصاد و توسعه

۱۵۵	 مقدمه
۱۵۶	 ۵-۱: مبانی نظری
۱۵۶	 ۵-۱-۱: شکست بازار در تخصیص بهینه منابع (ناکارایی)
۱۵۷	 ۵-۱-۲: شکست بازار در اشتغال منابع (بیکاری)
۱۵۷	 ۵-۱-۳: شکست بازار در اهداف توسعه ای (توزیع درآمد و فقر)
۱۵۸	 ۵-۲: پیشینه تاریخی مکاتب مختلف
۱۵۸	 ۵-۲-۱: مکتب اتریش
۱۶۰	 ۵-۲-۲: مکتب پولی

- ۱۶۰ ۵-۲-۳: مکتب کلاسیک
- ۱۶۱ ۵-۲-۴: مکتب نولیرالسم
- ۱۶۲ ۵-۲-۵: مکتب کینزی
- ۱۶۳ ۵-۲-۶: مکتب نو کلاسیک
- ۱۶۳ ۵-۲-۷: نهاد گرایان
- ۱۶۵ ۵-۲-۸: مکتب سوسیالیسم
- ۱۶۶ ۵-۳: استراتژی‌های مختلف توسعه اقتصادی
- ۱۶۸ ۵-۳-۱: راهبرد توسعه پولی
- ۱۶۸ ۵-۳-۲: راهبرد اقتصاد باز
- ۱۶۹ ۵-۳-۳: راهبرد صنعتی کردن
- ۱۷۰ ۵-۳-۴: راهبرد انقلاب سبز
- ۱۷۰ ۵-۳-۵: راهبرد توزیع مجدد
- ۱۷۱ ۵-۳-۶: راهبرد سوسیالیستی
- ۱۷۲ ۵-۴: مروری کلی بر فرایند شکل‌گیری دولت در اقتصاد
- ۱۷۲ ۵-۴-۱: مرحله اول: دولت به عنوان پیشران نخست
- ۱۷۵ ۵-۴-۲: مرحله دوم (دولت پلید یا مبتنی بر فساد)
- ۱۷۶ ۵-۴-۳: مرحله سوم: احیای دولت (نیمه دوم دهه ۱۹۹۰ به بعد)
- ۱۷۷ ۵-۴-۳-۱: بازآفرینی دولت
- ۱۷۷ ۵-۴-۳-۲: احیای دولت
- ۱۷۸ ۵-۴-۳-۳: حکمرانی خوب
- ۱۷۹ ۵-۵: بررسی جایگاه دولت در اقتصاد ایران و برنامه‌های توسعه
- ۱۷۹ ۵-۵-۱: دولت به عنوان پیشران نخست
- ۱۸۱ ۵-۵-۲: بزرگی دولت و تبعات آن (دوران پس از جنگ تحمیلی)
- ۱۸۴ ۵-۵-۳: احیای دولت
- ۱۸۶ جمع بندی و نتیجه‌گیری

فصل ششم: لزوم استقلال بانک مرکزی و سیاستهای پولی در اقتصاد

مقدمه.....	۱۹۱
۶-۱: نمودهای استقلال بانک مرکزی.....	۱۹۲
۶-۱-۱: اهداف و وظایف بانک مرکزی.....	۱۹۲
۶-۱-۲: انتصاب رئیس کل بانک مرکزی.....	۱۹۳
۶-۱-۳: انتصاب اعضای شورای پول و اعتبار.....	۱۹۳
۶-۱-۴: عضویت نمایندگان دولت در شورای پول و اعتبار.....	۱۹۳
۶-۱-۵: جگونگی تامین کسری بودجه و استقراض دولت.....	۱۹۳
۶-۱-۶: مسئولیت و پاسخ گویی بانک مرکزی.....	۱۹۴
۶-۱-۷: آشکار سازی و انتشار اطلاعات.....	۱۹۴
۶-۱-۸: آثار استقلال بانک مرکزی بر متغیر های اقتصاد کلان.....	۱۹۴
۶-۲: انواع استقلال بانک مرکزی.....	۱۹۵
۶-۲-۱: شاخص های استقلال بانک مرکزی و ارزیابی آن.....	۱۹۵
۶-۲-۲: ارزیابی شاخص های استقلال بانک مرکزی.....	۱۹۶
۶-۳: مبانی نظری استقلال بانک مرکزی.....	۱۹۷
۶-۴: وضعیت بانک مرکزی در کشورهای منتخب.....	۲۰۰
۶-۴-۱: کانادا.....	۲۰۰
۶-۴-۲: انگلستان.....	۲۰۲
۶-۴-۳: ایالات متحده.....	۲۰۵
۶-۴-۴: ژاپن.....	۲۰۷
۶-۴-۵: سابقه قانونی و وضعیت بانک مرکزی در ایران.....	۲۰۹
۶-۴-۵-۱: وظایف و ارکان بانک مرکزی.....	۲۰۹
۶-۴-۵-۲: شورای پول و اعتبار، رکن سیاست گذاری.....	۲۱۰
۶-۴-۵-۳: سیر تاریخی.....	۲۱۱
۶-۴-۵-۴: ترکیب و عملکرد فعلی شورای پول و اعتبار.....	۲۱۳
جمع بندی و نتیجه گیری.....	۲۱۶

فصل هفتم: اثر متقابل سیاست‌های پولی و سیاست‌های مالی بر بحران‌های اقتصادی

مقدمه.....	۲۲۱
۷-۱: سیاست‌های پولی و مالی.....	۲۲۳
۷-۱-۱: نظرات طرفداران سیاست مالی (کینزینها) و طرفداران سیاست پولی (کلاسیک‌ها).....	۲۲۳
۷-۱-۱-۱: کینز و کینزگرایان.....	۲۲۳
۷-۱-۱-۲: کلاسیک‌های جدید و طرفداران مکتب پولی.....	۲۲۴
۷-۱-۲: سیاست مالی.....	۲۲۴
۷-۱-۲-۱: سیاست مالی انبساطی.....	۲۲۵
۷-۱-۲-۲: سیاست مالی انقباضی.....	۲۲۵
۷-۱-۳: انواع تثبیت‌کننده‌های اقتصادی.....	۲۲۶
۷-۱-۳-۱: تثبیت‌کننده‌های خودکار.....	۲۲۶
۷-۱-۳-۲: تثبیت‌کننده‌های اختیاری.....	۲۲۷
۷-۱-۴: سیاست پولی.....	۲۳۲
۷-۱-۴-۱: سیاست پولی انبساطی.....	۲۳۲
۷-۱-۴-۲: سیاست پولی انقباضی.....	۲۳۲
۷-۱-۵: ارتباط سیاست‌های مالی و پولی.....	۲۳۴
۷-۱-۶: علت کاهش کارآیی سیاست پولی و سیاست مالی در کشورهای در حال توسعه.....	۲۳۵
۷-۲: تاثیر سیاست‌های پولی.....	۲۳۵
۷-۲-۱: تاثیر خلق پول و ظهور مکرر بحران‌های مالی.....	۲۳۵
۷-۲-۲: ریشه بحران‌های بانکی.....	۲۳۷
۷-۲-۳: بی‌ثباتی ذاتی بازارهای مالی.....	۲۳۸
۷-۲-۴: سیاست‌های پولی در شرایط وجود دارایی‌های مالی جدید و پیچیدگی بازارها.....	۲۴۲
۷-۲-۵: اثر بحران اقتصادی بر سیاست‌های پولی.....	۲۴۳
۷-۳: تاثیر سیاست‌های مالی.....	۲۴۵
۷-۳-۱: رویکرد کینزی برای مقابله با بحران.....	۲۴۵
۷-۳-۲: هزینه‌های سیاست‌های مالی.....	۲۴۸
۷-۳-۳: رکود اقتصادی و مسوولیت دولت.....	۲۵۰

- ۷-۳-۴: عملکرد دولت امریکا در مواجهه با بحران ها..... ۲۵۴
- ۷-۴: سیاستهای اقتصادی در ایران..... ۲۵۶
- ۷-۴-۱: تأثیرات بحران مالی جهانی بر اقتصاد ایران..... ۲۵۶
- ۷-۴-۱-۱: تأثیرپذیری از طریق کاهش قیمت نفت و در نتیجه درآمدهای ارزی..... ۲۵۶
- ۷-۴-۱-۲: تأثیرپذیری از طریق ایجاد کسری بودجه..... ۲۵۷
- ۷-۴-۱-۳: تأثیرپذیری از طریق واردات..... ۲۵۸
- ۷-۴-۱-۴: تأثیر بر بازار بورس و سهام تهران..... ۲۵۹
- ۷-۴-۱-۵: مقابله با بحران در اقتصاد ایران..... ۲۶۰
- ۷-۴-۲: بحران مالی و سیاستهای اقتصادی در ایران..... ۲۶۱
- ۷-۴-۳: مداخله دولت در بازار پول و خطرایجاد بحران مالی در اقتصاد ایران..... ۲۶۳
- جمع بندی و نتیجه گیری..... ۲۶۶

منابع و مآخذ

- الف) منابع فارسی..... ۲۶۹
- ب) منابع انگلیسی..... ۲۷۳